

Sermaye Piyasası Araçlarının Ödünç Alma ve Verme İşlemi

Sermaye piyasası aracı ödünç alma ve verme işlemi, ilgili çerçeve sözleşmede belirlenen esaslar dahilinde, ödünç veren tarafından ödünç alan tarafa, belirli bir dönem için sermaye piyasası araçlarının verilmesi ve aynı cins sermaye piyasası aracının mislen geri alınmasını ifade eder.

Aracı kurumlar, kendi nam ve hesaplarına tuttıkları sermaye piyasası araçları ile müşteriler veya portföy bulunduran diğer kişi ve kurumlar tarafından yetki verilmiş olması şartıyla, müşterilerin veya portföy bulunduran diğer kişi ve kurumların hesaplarında bulunan sermaye piyasası araçlarını her ödünç verme işleminden önce müşterinin yazılı veya herhangi bir iletişim aracı ile (faks, telefon, elektronik ortam ve benzeri) talimatını alarak başka kişi ve kuruluşlara ödünç verebilirler.

Ödünç alınan sermaye piyasası araçlarından doğan hakların kullanımı

Ödünç alınan sermaye piyasası araçlarının ödünç verene tesliminden önce, ihraççı ortaklık tarafından temettü veya faiz ödenmesi durumunda, söz konusu ödemeler ödünç alan tarafından ödünç veren tarafa sermaye piyasası araçları ödünç alma ve verme işlemi çerçeve sözleşmesi hükümleri dahilinde ödenmek zorundadır.

Ödünç alınan hisse senetlerinin ödünç verene tesliminden önce, ihraççı ortaklığın sermaye artırımını sonucu yeni pay ve bedelsiz pay alma hakkı kullanımı söz konusu olduğunda, tarafların yükümlülükleri sermaye piyasası araçları ödünç alma ve verme işlemi çerçeve sözleşmesi hükümleri dahilinde serbestçe belirlenir.

Ödünç alınan sermaye piyasası araçları karşılığında özkaynak verilmesi

Ödünç alan, ödünç aldığı sermaye piyasası araçları karşılığında, ödünç veren tarafa ödünç alınan sermaye piyasası araçlarının cari değerinin %100'ünden az olmamak kaydıyla, aralarında serbestçe belirlenecek tutarda özkaynak verir.

Alternatif Menkul ödünç alan tarafta;

- Nakit, devlet tahvili, hazine bonosu, B tipi yatırım fonu katılma belgesi, İstanbul Altın Borsasında işlem görmekte olan ve Hazine Müsteşarlığının belirlediği standartlardaki altın ve diğer kıymetli madenler ve/veya Kurulca uygun görülecek diğer sermaye piyasası araçlarının kabul edilmesi halinde bu kıymetlerin %89'ı,
- Alternatif Menkul , kredili menkul kıymet listesinde yer alan hisse senetleri belirlenen oranları ile,
- A Tipi Yatırım Fonlarımızın %90'ı

kabul edilecek şekilde özkaynak bulundurma zorunluluğu aramaktadır.

Özkaynak tutarı ile ödünç verilen sermaye piyasası araçlarının cari değeri arasındaki fark ödünç veren adına ilgili aracı kurum tarafından günlük olarak takip edilir. Özkaynak tutarı, sermaye piyasası araçlarının cari değerinin %100'ünün altına düştüğü takdirde, ödünç alan tarafa aynı gün içinde en seri haberleşme aracı ile yazılı olarak özkaynak tamamlama bildiriminde bulunulur. Ancak ödünç alan tarafın aracı kurum, ödünç veren tarafın ise aracı kurumun kendi müşterisi olması durumunda bildirimde gerek olmaksızın aracı kurumun özkaynak tutarını başlangıç seviyesine tamamlaması gerekir.

Özkaynağın, bildirim alındığı gün tamamlanması esastır. Özkaynağın bildirim alındığı gün itibariyle tamamlanmaması durumunda, aracı kurum tarafından ayrıca bir ihbarnama gönderilmesine gerek kalmaksızın özkaynak tutarı ve/veya müşterinin açığa satış nedeniyle hesabında bulunan özkaynak kullanılarak yükümlülükler yerine getirilir ve varsa negatif fark müşteriden tazmin edilir.

Ödünç alınan veya özkaynak olarak verilen sermaye piyasası araçlarının değerlemesinde aşağıdaki esaslar dikkate alınarak yapılır.

- Sermaye piyasası aracının alımının yapıldığı günde sermaye piyasası aracının alış fiyatı ve komisyonların,
- Takip eden günlerde sermaye piyasası aracının bir önceki seans ağırlıklı ortalama fiyatının,
- Sermaye piyasası aracına ait bir önceki seansta işlemin olmaması ve/veya ağırlıklı ortalama fiyatının elde edilememesi durumunda, en son seansa ait en iyi alış ve en iyi satış fiyatlı emirlerin aritmetik ortalamasının,

değerlemede kullanılması esastır.

Yatırım fonu katılma belgeleri gün sonunda fon kurucusu tarafından açıklanan alış fiyatları üzerinden değerlendirilir.

Müşteri hesabındaki özkaynak tutarının bu maddenin birinci fıkrasında yer alan oranın üzerine çıkması halinde, özkaynak fazlasının kullanım esasları ödünç alanla ödünç veren arasında imzalanacak sermaye piyasası araçları ödünç alma ve verme işlemi çerçeve sözleşmesinde belirlenir.

Ödünç alma ve verme işleminin muacceliyeti

Ödünç alma ve verme işleminden doğan borç aşağıdaki hallerde muaccel hale gelir.

Aracı kurum tarafından yapılan özkaynak tamamlama bildirimine rağmen müşterinin özkaynağı tamamlamaması,

Sermaye piyasası araçları ödünç alma ve verme işlemi çerçeve sözleşmesi ile belirlenen ödünç alma ve verme işlemi süresinin sona ermesi,

Açığa satışı yapılan sermaye piyasası araçlarının ilgili listeden çıkarılması.

Ödünç Pay Piyasası Bilgileri

Piyasa'da Aracı Kuruluşların ödünç pay senedi talep ve teklifleri şeffaf bir ortamda zaman ve fiyat önceliği esas alınarak karşılaşmakta, talep ve teklifler ile gerçekleşen işlemler veri dağıtım ekranları vasıtasıyla anlık olarak yayınlanmaktadır.

Piyasaya Katılabilenler, Taahhütname ve Temsilciler

Piyasa'da, SPK'ca Tebliğ kapsamına giren ödünç işlemlerini yapmaları yasaklananlar dışındaki Aracı Kuruluşlar işlem yapabilirler.

Piyasa'da işlem yapmak isteyen Aracı Kuruluşların, şekli ve kapsamı Takasbank'ça (Banka) belirlenmiş "Ödünç Pay Piyasası Taahhütname"ni imzalamaları ve işlem yapacak olan temsilcilerini Banka'ya bildirmeleri gerekmektedir.

İşlemlere Konu Kıymetler ve Vadeler

BİST Yıldız Pazar ve Ana Pazar' da işlem gören A grubu Pay Senetleri, ve Borsa Yatırım Fonları Katılma Belgelerinin işlemlere konu olduğu ÖPP'de en uzun 1 yıl olmak üzere 13 farklı ve standart vade seçeneği bulunmakla beraber işlemler, aynı gün ve 2 iş günü valörlü olarak gerçekleştirilmektedir.

Seanslar

Piyasa'da her gün saat 09:30-16:45:30 olmak üzere tek seans yapılmaktadır.

Emirler ve Eşleşme

Emirler, Aracı Kuruluş ofislerinde bulunan Takasbank terminalleri vasıtasıyla Piyasa'ya iletilmekte olup; Aracı Kuruluşun kendisi, müşterileri ve yöneticisi oldukları Fon ve Yatırım Ortaklıkları adına verilebilmekte, teminat/risk kontrolü ise Aracı Kuruluşun emri verdiği müşterisi, portföy hesabı veya yöneticisi olduğu Fon ve Yatırım Ortaklığı bazında yapılmaktadır.

ÖPP'de işlem gerçekleştiren taraflara, işlemin karşı tarafındaki Aracı Kuruluş veya Müşteri bilgisi verilmemekte ve eşleşmede her iki taraf, müşterilerinin farklı olması şartıyla, aynı Aracı Kuruluş olabilmektedir.

Emir Türleri

Girildiği gün içinde geçerli olan ancak gerçekleşmeyen kısmı girildiği seans sonunda sistem tarafından otomatik olarak iptal edilen "Günlük Emir", , girildiği anda işlem olmazsa tamamının, kısmen işlem gördüğü durumda ise gerçekleşmeyen kısmının pasif yazılmadığı ve sistem tarafından otomatik olarak iptal edildiği "Kalanı İptal Et Emri" ve girildiği anda eğer tamamiyle eşleşemiyorsa sistem tarafından otomatik olarak iptal edilen "Blok Eşleşmezse İptal Et" şeklinde 3 farklı emir türü bulunmaktadır.

Ödünç Kapama

Piyasa'da vadesi gelen ödünç borçlarının son kapama saati 17:00 r. Gün içinde ödünç borcu kısmen yada tamamen Aracı Kuruluş ofislerindeki Bankamız ekranlarından kapatılabilir.

Komisyonlar

İşlem komisyonları, eşleşme anında taraflarca belirlenmiş olan oranlardan hesaplanıp vade tarihinde belli bir saatte ödünç alan aracı kuruluş hesabından tahsil edilerek ödünç veren aracı kuruluş hesabına aktarılır. Takasbank komisyonu ise emrin gerçekleşen adeti üzerinden işlem gününde hem ödünç alan hem ödünç veren taraftan tahsil edilmektedir.